

Anna-Kaisa Ikonen kok ym.

Kirjallinen kysymys yksinyrittäjien tukemisesta koronakriisistä selviämiseksi

Eduskunnan puhemiehelle

Koronakriisi on vaikuttanut merkittäväällä tavalla suomalaisten yritysten taloudelliseen tilanteeseen sekä toimintaympäristöön, ja lukuisat yritykset ovat tarvinneet tukea selviytyäkseen poikkeustilanteen yli. Poikkeuksellisen ajanjakson mukanaan tuoma epävarmuus ja tulevaisuuden vaikea ennustettavuus ovat olleet myrkyä liiketoiminnalle.

Suomessa koronasta kärsineille yksinyrittäjille on syksyyn asti ollut tarjolla yksinyrittäjätuki, joka oli 2 000 euron kertasumma. Tuen saamisen ehtona oli, että yksinyrittäjän tuli voida osoittaa liikevaihtonsa laskeneen vähintään 30 prosenttia kriisin seurauksena ja että yritystoiminta on ollut kannattavaa ennen kriisiä. Lisäksi tämä tuki oli tarkoitettu yritystoiminnasta aiheutuviin menoihin, ei yrittäjän toimeentuloon.

Tuoreet tiedot kertovat, että esimerkiksi Tampereella yksinyrittäjien tukea jäi jakamatta noin kuusi miljoonaa euroa. 2 000 euron tuki on ollut tärkeä, mutta tuen näin laaja käyttämättä jääminen viittaa siihen, ettei se ole kohdentunut yksinyrittäjien tarpeeseen riittävän hyvin. Toisaalta suuremmat tukimuodot eivät kaikilta osin ole myöskään huomioineet sellaisia yksin- ja pienyrittäjiä, joiden toiminta on muodostaan huolimatta laajaa.

Havainnollistan tilannetta esimerkillä. Minuun otti taannoin yhteyttä yrittäjä, joka on ollut oikeutettu edellä mainittuun yksinyrittäjätukeen, mutta jäänyt muuten yrityksensä koon ja toiminnan muodon vuoksi täydelliseksi väliinputoajaksi tukijärjestelmässä. Yksinyrittäjätuki ei ole ollut missään määrin riittävä, sillä kyseisen yrityksen liikevaihto on normaalivuonna yli puoli miljoonaa euroa, ja toiminnan pysähtyessä keväällä lähes kokonaan 2 000 euroa ei ollut missään suhteessa menetyksiin. Järjestelmä ei myöskään muissa tukimuodoissa tunnistanut yrittäjän todellista toiminnan luonnetta, sillä yhtiömuotona on osakeyhtiön sijaan toiminimi. Yrittäjä ei myöskään ole voinut työn luonteen vuoksi työllistää ihmisiä vakituisesti palkkalistoilleen, vaan sen sijaan hän on työllistänyt lukuisia muita yrittäjiä alihankintana joustavasti tarpeen mukaan. Näiden tekijöiden eli yhtiömuodon ja työllistämistavan vuoksi yritys jäi väliinputoajaksi tuissa.

Tapaus ei ole missään määrin ainoa laatuaan, vaan samankaltaisessa ahdingossa kamppailee Suomessa lukuisia yrittäjiä, jotka kokevat järjestelmän erittäin epäreiluna. Koronakriisi on iskenyt heistä jokaiseen yhtiömuodosta huolimatta. Tämän kaltaisissa tilanteissa tukien heikkous tulee hyvin ilmi. Ne eivät kohdennu oikein monille yrityksille, jotka kuitenkin tosiasiallisesti ovat kärsineet koronasta ja ovat muuten pohjaltaan terveitä.

Kirjallinen kysymys KK 847/2020 vp

On erittäin huolestuttavaa, että tukijärjestelmämme ei kykene vaikuttavalla tavalla huomioimaan yritysten ja yrittäjien erilaisia tarpeita ja toiminnan laatua, eikä se tunnista muuttuneen työelämän toimintamuotoja. Osa yksinyrittäjistä on ajautunut tilanteessa täydellisiksi väliinputoajiksi, ja uhkakuvanamme ovat lukuisat konkurssit ja henkilökohtaiset tragediat. Jotta tästä poikkeuksellisen vaikeasta ajanjaksosta voidaan selvittää mahdollisimman pienin vaurioin, hallituksen tulisi tunnistaa yrityskentän monimuotoisuus ja toimintaympäristön diversiteetti. Yrittäjät tarvitsevat nyt apua, joka tunnistaa heidän hätänsä.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mitä tapahtuu käyttämättä jääneille yksinyrittäjien tuille,

miten hallitus aikoo varmistaa, että suomalaiset yksinyrittäjät saavat jatkossa yksilöllisempää tukea selvittääkseen koronaepidemian aiheuttamasta taloudellisesta ahdingosta,

minkälaisia toimenpiteitä hallitus aikoo toteuttaa, jotta koronatuen myöntämisprosessissa jatkossa huomioidaan vahvemmin yritysten, myös yksin- ja pienyrittäjien, monimuotoisuus ja erilaiset toimintaympäristöt,

miten hallitus on arvioimassa ja kehittämässä tukien kohdentamista ja vaikuttavuutta,

mitä terveiden yritysten kaatumisen ehkäisemiseksi aiotaan tehdä, mikäli koronatilanne pitkittyy ja aiemmat tukimuodot lakkaavat,

onko arvioitu, kuinka paljon nyt tarjottujen tukimuotojen väliin on jäänyt väliinputoajia ja

onko nykyisessä tilanteessa mahdollista edistää vaikkapa kokeiluna työpaikkojen syntymistä pienyrityksiin siten, että yrittäjät, joilla ei ole yksin tarjota kuin osaviikkoista työtä, voisivat yhteisesti työllistää henkilön kokopäiväisesti ja jakaa työntekijöiden palkkaamisesta aiheutuneet kustannukset kahden tai useamman yrittäjän yhteistyönä ilman palkkatukea?

Helsingissä 9.11.2020

Anna-Kaisa Ikonen kok
Jukka Kopra kok
Pauli Kiuru kok
Arto Satonen kok
Kari Tolvanen kok
Ville Kaunisto kok